

módszer, durva büntetés, a szülőkkel szemben tanúsított fölényes bánásmód, személyes összeütközés, a kötelességeink könnyenvevése az oka annak, hogy nincs meg a kellő kapcsolat az iskola és a szülői ház között. A szülői háznak is megvannak a maga, sokszor nehezen orvosolható hibái. E téren legyünk gondosak és megfontoltak. Ne ítéljük el könnyen a számtalan gonddal küzködő szülőket. Bánjunk azért mindig jóindulattal a szülőkkel, legyünk türelemmel velük szemben s tartsuk szem előtt, hogy nekik legtöbbször nehezebb tárgyilagosságnak lenni, mint nekünk.

6. *A tanító és falu szellemi-erkölcsi élete.* (Boér Antal): A tanító népnevelői munkája az iskolában kezdődik és az iskolán kívüli népművelő munkában folytatódik. Ez a munka nem szorítkozhatik tisztán a felnőttek tudáskincsének gyarapítására, hanem, még inkább, az erkölcsi nemesítéssel kell kezdődnie. Az izmusok kora számtalan áramlatával veszélyezteti a falu népének erkölcsi életét. Rámutat arra, hogyan kell ezek ellen küzdenie a tanítónak a falu szellemi és erkölcsi szintjének emelésével.

(Tantó József): Az iskolán kívüli népművelésnek kell vállalnia a népnek szellemi-erkölcsi nevelését. A nép ma már szívesen tanul. Sokszor maga is érzi, hogy haladnia kell. Használja fel a tanító ezt az alkalmas lélektani helyzetet, s keltsen faluja népében nemzeti öntudatot, hogy nemcsak magunkért, hanem nemzetünkért is kell élnünk és dolgoznunk.

Géher Lajos: Irányelvek a továbbképző iskolák látogatásában. Hosszú tapasztalat eredményét szűri le. Igen fontos, az egész életre kiható átalakulások korát éli az ismétlődő iskolába járó gyermek. Itt fejlődik ifjává. Nem közömbös tehát ebben a korban a nevelés kérdése. A mellett tekintélyes tanítási anyaggal kell megküzdenie a tanítónak és tanulóknak egyaránt. Az iskolafelügyelő tehát szigorúan tartsa szem előtt a törvényes rendelkezéseket és a lehetőség szerint igyekezzék megismerni az iskola belső életét, külső körülményeit, a tanításban követett rendszert stb.

Zentai Károly

Aranykapu (népiskolai) vezérkönyv-sorozat. Kiadja a Néptanítók Pedagógiai Kiskönyvtára Kiadóhivatala, Sárospatak. Szerkesztő: Szathmáry Ferenc.

A vezérkönyv IV. oszt. számára készült sorozata 8 kis kötetben jelent meg. Az egyes tantárgyak kötetenként összegyűjtött anyaga nem emlékeztet bennünket az eddigi vezérkönyvekre. Sajátos módszerrel mutatja be az elvégzendő anyagot és a feldolgozás fokozatait. A szokástól eltérőleg egyik kötet sem tartalmaz az illető tárgy feldolgozására vonatkozó általános módszeres utasításokat. A használandó módszer megválasztását teljesen a tanítóra bizza minden kötet szerzője. Ez csak részben helyes. Nem szabad ugyan megkötöni a tanító kezét módszeres szempontból, mégis kívánatos a gyakorlatban jól bevált módszereket (tehát nemcsak egyet) a vezérkönyv kapcsán bemutatni. A szerző didaktikai felfogásának előrebocsajjtása sok félreértésnek veheti elejét, másrészt pedig sokan azért vesznek vezérkönyvet, hogy a különböző, főleg kiváló módszerekkel tökéletesebben megismerkedjenek.

A vezérkönyvek tehát tisztán gyakorlati részből állnak, s tulajdonképpen az anyag összegyűjtésére szorítkoznak, úgy azonban, hogy az már a módszeres fokozatoknak megfelelően van csoportosítva. Természetesen, a fokozatok szerint történő csoportosítás nem jelenti azt, hogy a szerzők csak ebben a formában képzelik elvégezni az illető egységet. A logikus felépítés azonban követésre méltó.

Az anyag feldolgozása éppen úgy, mint más vezérkönyvekben, tananyagbeosztás szerint történik. Az időszerűség csaknem mindenütt kifogástalan. Az anyag

bemutatása világos, rövid, sokszor vezérszó szerű. Ez azonban nincs az értelem rövására. Kár hogy nem mutat rá a munkaiskola módszereire, mert így bármennyire is kedvesek és találóak a tanításokban felhasznált példák, történetek, a tanuló öntevékenységének megindítására nem kap a tanító útmutatást. Még az ily vázlatyszerű mintaléceknél is fontos lenne rámutatni arra, hogyan kapcsolhatja be a tanító a gyermekeket az iskolai munkába a tananyag feldolgozása közben. A szemléltetésre nézve elég bőséges tanácsot kapunk. Ellenben hiányzik a táblai rajzok útján való szemléltetésnek tárgyalása. Erre nézve csak a természetrajznál és a földrajznál találunk értékes tanácsokat, rajzokat.

Ismételten hangsúlyozzuk, hogy a vezérkönyvek nem kidolgozott módszernek gyakorlatban való alkalmazását mutatják be, hanem úgy gyűjtik egybe az anyagot, hogy abból a tanító kellő válogatással az általa használt legalkalmasabb módszerrel tanítva felhasználja azt, amit a körülményekhez mérten szükségesnek talál. A vezérkönyvek tanítási vázlatok készítéséhez alkalmas segédeszközül szolgálnak. (—)

Vajkai Julia Éva. Népművelés a gép századában. Studium.

A proletárgyermekek erkölcsi és szellemi színvonala fölemelésére irányuló tevékenység eposza a fenti munka. Olvasása hitet és erőt ad, ugyanakkor a hibák paritására indítékokat szolgáltat nemcsak a tanítórendnek, hanem a munkással legszorosabb kapcsolatot fönntartó üzemek és gyárak vezetőinek is.

Az író és szervező apostoli lendülettel s lankadatlan lelkesedéssel szól olvasóihoz minden sorában. Érezzük a tömegeken segíteni akaró embert, egy jobb nemzedékért küzdő és a jelen ifjúságáért aggódó igazi szociális típusú egyéniséget. Meggyőződésének és szervező erejének eredményét hirdetik azok az intézmények, amelyeket fővárosunkban a proletár gyermekek számára létrehozott.

A világháborút követő zűrzavaros időben alakul meg a Save the Children Fund mozgalom, amelynek eredeti célja a háború sújtotta területeken segítséget nyújtani a gyermekeknek. Később mindinkább a szociális rétegek felé fordul érdeklődésével s feladatául választja a gépesített ipar terén a népművelés fölkarolását. Felismeri, hogy a mai oktatás nem tart kapcsolatot a mindennapi élettel. Célja az iskola és a való élet közötti híd megépítésével az emberiséget a civilizáció nagy válságán keresztülsegíteni. Korunk lelki megrendülésének ugyanis a művelődés és gazdasági fejlődés közötti egyensúly megbomlása az oka. A gazdasági fejlődés szédületes gyorsasága magárahagyta a lesüllyedt civilizációt. Megoldás nem lehet a rombolás, a gépek elpusztítása vagy leállítás, mert ez az emberi szellem fejlődéstörvényével ellenkezőnek. Egyetlen út: a régi harmónia megteremtése a civilizáció fokozásával a tömegek szellemi és anyagi szintjének emelése által.

A könyv további fejezetei a munkás és a gép közötti mélyreható viszonyt tárgyalják. A gép új feladatok elé állította az embert, akinek lelki hatását még nem ismerjük eléggé. A gépipar gyors fejlődése megakadályozta a lélektan — és pszichotechnikával való együtthaladást. Így a gépesített munka lelki befolyásának ellen-súlyozására ma még csak törekvésekkel, mint megoldással találkozhatunk.

A legfőbb hibák, — mint a művelet természetes bevégződésének hiánya, a munka céljainak láthatatlanná válása a pszichotechnika fejlődésével idővel csökkenthetők, de egészen soha le nem küzdhetők. E mellett a munkást semmilyen irányban nem fejleszti, nevelő hatással nincsen és hiányzik a legegyszerűbb kézimunkával is együttjáró alkotás öröme.

A mai iskolarendszer ezen hibák leküzdésére nagyon csekély alkalmat nyújt.